

تحلیل چند سطحی ارتباط دانش آموزان با مدرسه از مقطع ابتدایی تا متوسطه □

Multylevel Analays of School Bonding from Elementary to High School □

Ali Rezaei Sharif, PhD □

Mahmood Gazi Tabatabaei, PhD

Elahe Hejazi, PhD

Javad Ejei, PhD

دکتر علی رضایی شریف*

دکتر محمود قاضی طباطبایی**

دکتر الهه حجازی***

دکتر جواد اژه‌ای***

Abstract

This study examined school bonding and the factors that affect it in male and female students. Data were collected from 1071 students in 19 schools were chosen through cluster sampling (Levels proportional to size) from different regions of Ardabil and students completed the of School Bonding Questionnaire (SBQ), Self Control Questionnaire, Self Efficacy Questionnaire, People in My Life Scale (PIML). Also individuals of school employer's completed the questionnaires of school climate and school status. Using hierarchical linear modeling showed that significant variation among schools in students school bonding, At the school-level, school climate, class size and school status was significantly related to variation among schools in school bonding and , At the student-level, age, gender, self control, self efficacy and transitional stage was significantly related to variation among schools in school bonding.

Keywords: multi level analyse, school bonding, students

چکیده

پژوهش حاضر با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر ارتباط دانش آموزان با مدرسه در دانش آموزان دختر و پسر صورت پذیرفت. به این منظور ۱۰۷۱ دانش آموز (۴۷۵ پسر و ۵۹۶ دختر) شاغل به تحصیل از ۱۹ مدرسه به صورت نمونه‌گیری خوشه‌ای طبقه‌بندی انتخاب شدند و به پرسشنامه ارتباط با مدرسه (SBQ)، پرسشنامه دلبستگی به کلاس، پرسشنامه باورهای خودکارآمدی (GSE-10)، مقیاس افراد در زندگی من (PIML) و پرسشنامه خودمهارگری پاسخ دادند؛ همچنین ۷۱ نفر از کارکنان مدرسه به پرسشنامه جو و وضعیت مدرسه پاسخ دادند. جامعه آماری این مطالعه، دانش آموزان پایه آخر مقاطع ابتدایی، راهنمایی و متوسطه شهرستان اردبیل در سال تحصیل ۹۰-۱۳۸۹ بودند. در این تحقیق برای تحلیل داده‌ها از روش آماری مدل‌سازی خطی سلسله مراتبی و یک مدل دو سطحی استفاده شد؛ مدل مذکور شامل دو زیر مدل در سطح دانش آموز و مدرسه بود. در بررسی نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها در سطح اول متغیرهای جنس، سن، دلبستگی به والدین، دلبستگی به هم‌تایان، دلبستگی به کلاس، باورهای خودکارآمدی و خودمهارگری توانایی پیش‌بینی ارتباط دانش آموزان با مدرسه را دارند. در سطح دوم نیز متغیرهای امکانات مدارس، جو مدارس، موقعیت مدارس و تراکم کلاسی توانایی پیش‌بینی ارتباط دانش آموزان با مدرسه را دارند. ولی تعداد دانش آموزان مدارس، عامل پیش‌بین معناداری برای ارتباط با مدرسه نبود. سایر یافته‌ها بیانگر این هستند که ارتباط با مدرسه از مقطع ابتدایی تا متوسطه در بین دانش آموزان کاهش می‌یابد.

کلید واژه‌ها: تحلیل چند سطحی، ارتباط با مدرسه، دانش آموزان

□ Department of Educational Psychology and Counseling,
University of Tehran, I.R.Iran
University of Mohaghegh Ardabili, Ardabili, I.R.Iran
□ Email:rezaesharif@uma.ac.ir

□ دریافت مقاله: ۱۳۹۴/۱/۳۰ تصویب نهایی: ۱۳۹۵/۲/۲۶

* دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل

** گروه جمعیت‌شناسی دانشگاه تهران

*** گروه روانشناسی تربیتی و مشاوره دانشگاه تهران

● مقدمه

یکی از اولین مفهوم‌سازی‌های جامع و کامل از ارتباط با مدرسه مربوط به نظریه‌ی مهار اجتماعی یا پیوند اجتماعی هیرشی (۱۹۶۹) است. مطالعه‌ی پیوند اجتماعی نشان می‌دهد وقتی دانش‌آموزان نسبت به مدرسه احساس دل‌بستگی کنند، در رفتارهای مخرب درگیر نمی‌شوند و در رفتارهای جامعه‌پسند، مانند تلاش برای موفقیت در مدرسه شرکت می‌کنند (فین، ۱۹۸۹) و احتمالاً کمتر در فعالیت‌هایی مثل مصرف مواد مخدر خود را درگیر می‌سازند (هاوکینز و ویز، ۱۹۸۵). از نظر هیرشی (۱۹۶۹) پیوندهای اجتماعی ضعیف در دانش‌آموزان باعث خشونت، بزه‌کاری و مصرف مواد می‌شود؛ در صورتی که پیوندهای اجتماعی قوی منجر به موفقیت تحصیلی و پیشرفت می‌گردد.

یافته‌های پژوهشی رابطه‌ی نیرومند بین ارتباط با مدرسه و پیامدهای آموزشی از قبیل «حضور در مدرسه» (روزنفلد، ریچمن و بوون، ۱۹۹۸)، و «نمره‌های بالاتر» (باربر و السون، ۱۹۹۷) را نشان داده است. از طرف دیگر دانش‌آموزانی که از لحاظ تحصیلی خوب عمل می‌کنند به احتمال کمتری در رفتارهای پرخطر درگیر می‌شوند. در مقایسه با دانش‌آموزان با پیشرفت تحصیلی پایین‌تر، دانش‌آموزان با پیشرفت تحصیلی بالاتر به طور معناداری کمتر در رفتارهای پرخطری مانند حمل اسلحه، سیگارکشیدن، نوشیدن الکل و آمیزش جنسی درگیر می‌شوند (مراکز پیشگیری و مهار بیماری‌ها، ۲۰۰۸). درگیری در فعالیت‌های کلاسی با سطوح پایین‌تر پرستیزی و زورگویی رابطه دارد (بلوم و لیبی، ۲۰۰۴). دانش‌آموزانی که احساس ارتباط با مدرسه می‌کنند با احتمال کمتری رفتارهای ناسازگارانه و خشونت، مصرف سیگار و پریشانی هیجانی نشان می‌دهند و به احتمال بیشتری اولین آمیزش‌های جنسی را به تأخیر می‌اندازند (باتیستیک و هوم، ۱۹۹۷؛ کاتالانو و همکاران، ۲۰۰۴؛ کراسنو، جانسون و الدر، ۲۰۰۴؛ مک نیلی و فالسی، ۲۰۰۴؛ لانزاک و همکاران، ۲۰۰۲). ارتباط دانش‌آموز با مدرسه موجب افزایش انگیزش درونی، درگیری تحصیلی، تلاش، پایداری و مسئولیت‌پذیری دانش‌آموز در تحقق اهداف مدرسه می‌شود و موفقیت تحصیلی را تضمین می‌کند (گودنو، ۱۹۹۲). همچنین ارتباط با مدرسه با کاهش نشانه‌های افسردگی در نوجوانان همراه است (جویس و ارلی، ۲۰۱۴). علی‌رغم اهمیت ارتباط با مدرسه در پیشرفت تحصیلی و پیش‌گیری از انحرافات اجتماعی، درباره‌ی عوامل فردی و اجتماعی که بر آن تأثیر می‌گذارند، اطلاعات

کمی داریم. اهمیت مطالعه حاضر نیز بدین جهت است با مشخص کردن عوامل مؤثر بر ارتباط با مدرسه در بین دانش آموزان الگوی مناسب در جامعه ایرانی ارائه می کند. ضرورت دیگر پژوهش حاضر به جهت کمبود مطالعه در زمینه ارتباط با مدرسه در دانش آموزان ایرانی است. بیشتر مطالعات انجام شده بر روی ارتباط با مدرسه، آن را به عنوان پیش بینی کننده برون دادهای دانش آموز مفهوم سازی کرده اند و به عنوان یک برون داد به تنهایی در نظر نگرفته اند. لذا چارچوب نظری تحقیق حاضر یک نظریه تلفیقی است و با رویکرد چند سطحی در پی بررسی این مسئله است که ارتباط دانش آموزان با مدرسه با چه الگویی تبیین می شود.

● روش

باتوجه به نوع جمع آوری و تحلیل داده ها، روش تحقیق حاضر از نوع چند سطحی است. مدل چندسطحی، مدلی آماری است که برای داده های گردآوری شده در بیش از یک سطح به کار گرفته می شود تا روابط بین پدیده ها را در سطحی بالاتر از یک سطح مورد تحلیل قرار دهد؛ به عبارت دیگر، مقادیر متفاوت متغیر تابع را با توجه به متغیرهای مستقل در سطوح مختلف ارزیابی می کند.

«نمونه گیری» این پژوهش در دو سطح مدرسه و دانش آموزان انجام گرفت. در سطح مدرسه، ۱۹ مدرسه با ۷۱ نفر از کارکنان آن و در سطح دانش آموز، ۱۰۷۱ دانش آموز (۴۷۵ پسر و ۵۹۶ دختر) پنجم ابتدایی، سوم راهنمایی و سوم متوسطه به صورت نمونه گیری خوشه ای طبقه ای متناسب، انتخاب شدند. به خاطر فراهم نمودن امکان مقایسه مقاطع تحصیلی در متغیرهای مورد مطالعه و همچنین توجه به توانایی خواندن و پاسخ دادن به پرسشنامه ها (در مقطع ابتدایی) پایه های آخر مقاطع انتخاب شدند.

● ابزار

□ الف: پرسشنامه دانش آموز: برای اندازه گیری متغیرهای سطح اول از پرسشنامه محقق ساخته ارتباط با مدرسه^۲ (SBQ) استفاده شد. ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ارتباط با مدرسه و مؤلفه های دلستگی به معلم، دلستگی به مدرسه، دلستگی به کارکنان مدرسه، مشارکت در مدرسه، باور و تعهد به ترتیب ۰/۹۳، ۰/۸۸، ۰/۸۰، ۰/۸۱، ۰/۷۳، ۰/۷۳ و ۰/۷۰ گزارش شد. همچنین پرسشنامه باورهای خودکارآمدی عمومی (GSE-10)

شوارتزر و جروسالم (۱۹۹۵)، پرسشنامه خودمهارگری جلایی پور و حسینی‌نثار (۱۳۸۷)، مقیاس افراد در زندگی من^۳ (PIML) که توسط کوک، گرینبرگ و کوشه (۱۹۹۵) ساخته شده است، استفاده شدند. اعتبار ابزارها به واسطه محاسبه آلفای کرونباخ بترتیب ۰/۸۵، ۰/۹۱، ۰/۷۵ به دست آمد.

□ ب: پرسشنامه کارکنان: برای اندازه گیری متغیرهای سطح دوم از پرسشنامه ادراک معلمان و کارکنان از جوّ مدرسه که براساس مقیاس‌های جوّ مدرسه هالپین و کرافت (۱۹۷۳؛ به نقل از هوی و میسکل، ۱۳۸۷)، سلامت سازمانی مدرسه و توصیف جو سازمانی مدرسه (ساعتچی و همکاران، ۱۳۸۹) ساخته شده است با محاسبه آلفای کرونباخ به مقدار ۰/۷۶ و پرسشنامه توصیف وضعیت مدرسه با محاسبه آلفای کرونباخ به مقدار ۰/۷۰ استفاده شد.

به منظور تحلیل داده‌ها از تحلیل چند سطحی استفاده شد. بدین منظور از نرم افزار آماری HLM^۴ استفاده گردید. در بررسی متغیر ملاک ارتباط با مدرسه از روی متغیرهای پیش‌بین، الگوی خطی سلسله‌مراتبی و یک مدل دو سطحی را به کار بردیم. مدل مذکور شامل دو زیر مدل در سطح یک و دو بود. مدل سطح یک رابطه متغیرهای فردی را با ارتباط با مدرسه و مدل سطح دو تأثیر متغیرهای مدرسه‌ای را بیان می‌کند.

● یافته ها

اطلاعات حاصل از تحلیل توصیفی نتایج به تفکیک جنس و مقطع تحصیلی در سطح فردی در جدول ۱ آورده شده است. چنانکه در این جدول آمده است، تعداد ۱۰۷۱ نفر دانش‌آموز از ۱۹ مدرسه انتخاب شدند. در تحلیل داده‌ها پرسشنامه‌های شرکت‌کنندگانی که ناقص جواب داده بودند، از تحلیل کنار گذاشته شدند.

جدول ۱. اطلاعات جمعیت شناختی شرکت کنندگان در سطح فردی (دانش آموزان)

درصد	تعداد	
۵۵/۶	۵۹۶	دختر
۴۴/۴	۴۷۵	پسر
انحراف معیار	میانگین	
۳۱/۵	۳۳۷	ابتدایی
۳۶	۳۸۶	مقطع راهنمایی
۳۲/۳	۳۴۶	متوسطه

همان‌طور که جدول ۲ نشان می‌دهد، فراوانی و درصد فراوانی نسبی افراد مورد مطالعه در سطح دوم و بر اساس پست سازمانی کارکنان به این صورت می‌باشد که ۴۴ نفر (۶۲ درصد) معلم، ۲۲ نفر (۳۱ درصد) معاون، ۳ نفر (۴ درصد) مشاور، ۲ نفر (۲ درصد) مدیر می‌باشند.

جدول ۲. فراوانی و درصد فراوانی نسبی شرکت‌کنندگان در سطح دوم (مدرسه)

سمت	فراوانی	درصد
معلم	۴۴	۶۲
معاون	۲۲	۳۱
مشاور	۳	۴
مدیر	۲	۲
مجموع	۷۱	۱۰۰

در جدول ۳ میانگین، انحراف معیار، حداقل نمره و حداکثر نمره برای متغیرهای پژوهش در سطح دانش‌آموز و سطح مدرسه نمایش داده شده است.

جدول ۳. اطلاعات حاصل از تحلیل توصیفی متغیرهای پیش‌بین

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	حداقل نمره	حداکثر نمره
در سطح فردی (دانش‌آموز)	۱۸/۷۰	۳/۸۴	۶	۲۵
	۱۴/۰۵	۳/۷۲	۵	۲۵
	۴۶/۶۸	۸/۳۶	۱۷	۶۰
	۴/۲۴	۲/۹۹	۰	۱۹
	۱۴/۳۸	۲/۴۵	۱۰	۱۸
	۸۱/۱۴	۲/۹۹	۶	۲۰
در سطح مدرسه	۱۵/۲۶	۵/۱۹	۷	۲۳
	۲۶/۶۸	۱۲/۳۹	۱۱	۴۹
	۱۱۹۷	۳۹۳/۳۳	۴۰۰	۲۰۰۰
	۳۰	۳/۹۹	۲۵	۳۶
	۰/۳۷	۰/۶۸	۰	۲

در راستای آزمون فرضیه‌های تحقیق از تحلیل چند سطحی استفاده به عمل آمد و از این طریق به آزمون معنی‌داری رابطه بین ارتباط با مدرسه و متغیرهای پیش‌بین پرداخته شد. جهت بررسی فرضیه‌ها ابتدا پیش‌فرض‌های تحلیل چند سطحی مورد آزمون و همچنین متغیرها همگن شدند. یکی از پیش‌فرض‌های استفاده از تحلیل چند سطحی، مدل صفر یا غیر شرطی^۵ است. جهت بررسی این فرضیه که ارتباط با مدرسه در بین مدارس متفاوت

است، ابتدا باید از مدل غیر شرطی HLM یا مدل تحلیل واریانسی یک‌راهه با اثرهای تصادفی (ANOVA) استفاده شود و ساده‌ترین نوع مدل خطی سلسله مراتبی است که تحت عنوان مدل صفر یا غیر شرطی مطرح است.

$$\text{BONDING} = \gamma_{0c} + u_0 + \epsilon$$

فرمول ۱. ارتباط با مدرسه تابع مدارس

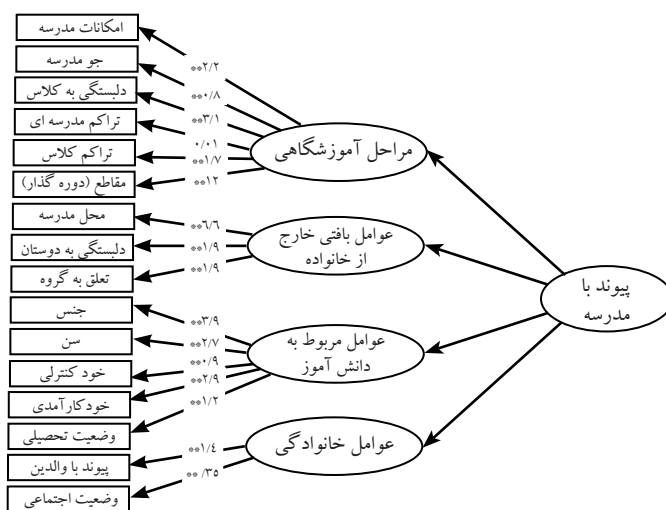
در این مدل، ارتباط با مدرسه به‌عنوان متغیر وابسته (نتیجه) است. در مدل غیر شرطی متغیر پیش‌بین وجود ندارد که واریانس متغیر وابسته را به اجزاء بین مدارس و درون مدارس تقسیم کند. هدف از کاربرد این مدل این بود که پراکندگی ارتباط با مدرسه در بین مدارس مشخص شود. نتایج این تحلیل در جدول ۴ آورده شده است.

جدول ۴. مدل غیر شرطی: پراکندگی ارتباط با مدرسه در بین مدارس

پراکندگی	شاخص‌ها
۱۲۸/۷۳	عرض از مبدأ ارتباط با مدرسه (میانگین مدرسه)
۲۷۰/۵۸	پارامتر واریانس ارتباط با مدرسه بین مدارس τ_{00}
۵۲۹/۵۶	پارامتر واریانس ارتباط با مدرسه درون مدارس δ^2
۰/۹۶	برآورد اعتبار HLM (برای میانگین مدرسه)
۰/۳۴	نسبت واریانس (ارتباط با مدرسه) بین مدارس

مطابق جدول ۴، پارامتر واریانس ارتباط با مدرسه در بین مدارس مختلف یا τ_{00} (۲۷۰/۵۸) و در درون مدارس سیگما (δ^2) ۵۲۹/۵۶ می‌باشد. با توجه به‌خوبی دو مشاهده شده، ۵۳۳/۴۴ و $\lambda = 0.96$ بحرانی ۳۴/۸۱ با درجه آزادی ۱۸، واریانس ارتباط با مدرسه در بین مدارس در سطح ۰/۰۱ معنادار است. در نتیجه فرضیه تحقیق تأیید می‌شود. این بدان معنا است که مقداری از واریانس ارتباط با مدرسه ناشی از تفاوت بین مدارس است. علاوه بر این نسبت پراکندگی ارتباط با مدرسه در بین مدارس مختلف ۳۴ درصد می‌باشد (با ضرب کردن نسبت واریانس ارتباط با مدرسه «بین مدارس» در عدد صد، درصد پراکندگی متغیر وابسته در بین مدارس به دست می‌آید). در این مدل برآورد اعتبار برای میانگین مدارس (لامبدا) خوب بود ($\lambda = 0.96$). این بدان معنا است که ارتباط با مدرسه در بین مدارس متفاوت است. همچنین، مجذور χ^2 بحرانی دو معنادار بیانگر این است که پراکندگی ارتباط با مدرسه در بین مدارس، صفر نمی‌باشد. در ادامه برای آزمون فرضیه‌ها از «مدل میانگین‌ها به‌عنوان نتایج»^۷ یا

متغیر وابسته، مدل رگرسیونی با تأثیرات تصادفی «سطح دوم» و «مدل کامل» که هم از سطح ۱ و هم از سطح ۲ متغیر پیش‌بین دارد، استفاده شد. لازم به توضیح است که در مدل میانگین‌ها به‌عنوان نتایج یا متغیر وابسته، در سطح اول متغیر پیش‌بین وجود ندارد و معادله سطح اول برابر با معادله سطح اول در مدل ANOVA با تأثیرات تصادفی است. در مدل رگرسیونی با تأثیرات تصادفی سطح دوم، تنها ویژگی‌های تصادفی سطح دوم در برآورد عرض از مبدأ و شیب خط سطح اول مدل‌سازی می‌شود. در نمودار ۱ نتایج حاصل از انجام تحلیل‌ها با استفاده از رگرسیون سلسله‌مراتبی ضرایب گام‌های چهارم مقوله اصلی عوامل مربوط به خود دانش‌آموز، عوامل بافتی، عوامل آموزشی و عوامل خانوادگی مؤثر بر ارتباط با مدرسه را نشان می‌دهد. همانطور که در این نمودار مشاهده می‌شود به غیر از تراکم مدرسه ای همه متغیرها توانایی پیش‌بینی ارتباط دانش‌آموزان با مدرسه را دارند.

نمودار ۱. ضرایب گام‌های مؤثر بر ارتباط با مدرسه

● بحث و نتیجه گیری

○ نتایج مطالعه حاضر نشان می‌دهد که «امکانات مدرسه» و «تراکم کلاسی» پیش‌بینی‌کننده پراکندگی ارتباط دانش‌آموزان با مدرسه است. این بدان معناست که امکانات مدرسه و تراکم کلاسی به غیر از تعداد دانش‌آموزان مدارس که پیش‌بینی معنی‌داری نبود، هر کدام به صورت

مجزا و در کنار هم پیش‌بین پراکندگی ارتباط دانش‌آموزان با مدرسه می‌باشند و نتیجه حاصل شده در راستای مطالعات *باررا* (۲۰۰۶) قرار دارد. نتایج مطالعه نشان می‌دهد که «*جو مدرسه*» پیش‌بینی‌کننده پراکندگی ارتباط دانش‌آموزان با مدرسه است. مطالعات نشان می‌دهند که در مدارس با جو انضباطی سخت و تنبیه‌گر، دانش‌آموزان پیوند با مدرسه پایین‌تری دارند (بلوم، مک‌نیل و رینهارت، ۲۰۰۲). در این مطالعه دل‌بستگی به همتایان پیش‌بینی‌کننده پراکندگی ارتباط دانش‌آموزان با مدرسه بود. از نظر *هاوکینز* و *ویز* (۱۹۸۵) از عوامل مهم مؤثر بر ارتباط دانش‌آموزان با مدرسه دل‌بستگی به همتایان است. براساس نظر *بیکر*^۱ (۱۹۹۸)؛ به نقل از *لوکاس*، *سوزوکی* و *هورتون*، (۲۰۰۶) کیفیت روابط با همکلاسان نوعی احساس تعلق به مدرسه را ایجاد می‌کند و از این طریق ارتباط با مدرسه را تسهیل می‌کند. نتایج نشان داد که سن پیش‌بینی‌کننده پراکندگی ارتباط دانش‌آموزان با مدرسه است و بین سن دانش‌آموزان و ارتباط با مدرسه رابطه منفی وجود دارد که این نتایج در راستای مطالعات *چنی* و همکاران (۱۹۹۷)، *کیم* (۲۰۰۰)، *تامپسون* و همکاران (۲۰۰۶) و *باررا* (۲۰۰۶) قرار دارد. همچنین نتایج تحلیل داده‌های حاصله نشانگر این است که ارتباط با مدرسه در دانش‌آموزان دختر بیشتر از دانش‌آموزان پسر است. دخترها بیشتر بر روابط تمایل دارند (براون و *گیلیگان*، ۱۹۹۳) و پسرها تمایل دارند از طریق فعالیت و عمل پیوندشان را حفظ کنند (پولاک، ۱۹۹۶).

○ نتایج نشان داد که ویژگی‌های روان‌شناختی همچون سطوح خودمهارگری افراد از عوامل اثرگذار بر ارتباط با مدرسه است و بین خودمهارگری و ارتباط دانش‌آموزان با مدرسه همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد. همان‌طور که از نظر *گاتفردسون* و *هیرشی* (۱۹۹۰) ارتباط ضعیف با مدرسه نتیجه خودمهارگری پایین در نظر گرفته شده است در این مطالعه نیز خودمهارگری دانش‌آموزان پیش‌بین ارتباط دانش‌آموزان با مدرسه بود.

○ همچنین نتیجه تحلیل داده‌ها بیانگر این است که باورهای خودکارآمدی پیش‌بینی‌کننده ارتباط دانش‌آموزان با مدرسه می‌باشد. *مک‌ماهون* و همکاران (۲۰۰۸) در مطالعات خود نشان دادند که بین خودکارآمدی تحصیلی با ارتباط با مدرسه رابطه مثبت و معنادار (۰/۴۲) وجود دارد. متغیر مورد بررسی دیگر در رابطه با عوامل فردی، پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بود. نتایج تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد، پیشرفت تحصیلی پیش‌بینی‌کننده ارتباط دانش‌آموزان با مدرسه می‌باشد و این یافته در راستای نتایج پژوهش‌های *قاضی طباطبایی* و همکاران

(۱۳۸۹) و رنجبر (۱۳۹۰) قرار دارد.

○ نتایج نشان داد که دل بستگی دانش آموزان به والدین پیش بینی کننده پراکندگی ارتباط دانش آموزان با مدرسه است. مطالعات چنی و همکاران (۱۹۹۷) و کیم (۲۰۰۰) نشان داده است که بسیاری از دانش آموزانی که ارتباط با مدرسه ضعیفی داشتند، دل بستگی به والدین ضعیفی نیز گزارش کرده اند. چنی و همکاران (۱۹۹۷) دریافتند که در رابطه بین دل بستگی به والدین و مشکلات رفتاری دانش آموزان، ارتباط با مدرسه، نقش میانجی دارد. والدینی که فرزندان خود را بدون شرط می پذیرند و با آنها روابط گرم، صمیمی و استواری دارند در فرزندان ادراک مثبتی از تعامل به وجود می آورند و باعث افزایش انگیزش تحصیلی، ادراک شایستگی، سازگاری تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در آنان می شوند (یان و کاسم، ۲۰۰۸). بین وضعیت اجتماعی-اقتصادی دانش آموزان با پیوند آنها به مدرسه در تحلیل سطح دوم رابطه معنی دار مشاهده شد، مدارس که در حومه شهر و در مناطق فقیرنشین واقع شده بودند و از امکانات مناسبی برخوردار نبودند، پیوند دانش آموزان با آن مدارس کمتر از مدارس بود که در مناطق مناسب شهر واقع شده بودند و از امکانات مناسب تری برخوردار بودند و همسو با مطالعات (سامپسا-کانینگا و همیلتون، ۲۰۱۶) می باشد.

○ ارتباط با مدرسه ممکن است برای دانش آموزانی که منابع اقتصادی و سرمایه اجتماعی کمتری در بیرون از مدرسه در اختیار دارند، فواید بیشتری داشته باشد. به همین صورت ارتباط با مدرسه در مدارس که در آنها همکاری مدرسه- خانواده ضعیف است، ضروری تر است. ارتباط مثبت با بزرگسالان در مدرسه برای دانش آموزانی که رفتارهای مورد پسند آنها در خانواده، نه الگودهی می شود و نه تشویق، برای دست یافتن به موفقیت های تحصیلی و رفتاری در مدرسه ضروری است (دنس، ۲۰۰۲). همچنین زمانی که دانش آموزان در دیگر زمینه های زندگی مشکل دارند، ارتباط با مدرسه می تواند مانند تکیه گاه عمل کند (لازار و زیگلر، ۱۹۹۱).

یادداشت ها

1. centers for disease control and prevention	2. School Bonding Questionnaire (SBQ)
3. People in my Life Scale (PIML)	4. Hierarchical Linear and Nonlinear Modeling
5. Unconditional	6. Tau
7. Means as outcome model	8. Baker

● منابع

- جلالی پور، حمیدرضا؛ حسینی نثار، مجید (۱۳۸۷). عوامل اجتماعی مؤثر بر بزه کاری نوجوانان در رشت. پژوهشنامه علوم انسانی و اجتماعی. ۷۷-۱۰۲.
- رنجبر، غفار (۱۳۹۰). دل بستگی به والدین و همسالان، ارتباط با مدرسه و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تهران.
- قاضی طباطبائی، محمود؛ حجازی، الهه و رضائی شریف، علی (۱۳۸۹). آزمون تئوری‌های مسئله اجتماعی ارتباط با مدرسه در بین دانش‌آموزان مقطع ابتدائی. فصلنامه بررسی مسائل اجتماعی ایران، دوره ۱، شماره ۲.
- Barber, B. K., & Olsen, J. A. (1997). Socialization in context: Connection, regulation, and autonomy in the family, school and neighborhood, and with peers. *Journal of Adolescent Research*, 12 (2), 287-315.
- Barrera, M. R. (2006). *Factors that influence school bonding*. A dissertation submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of doctor of education, University of Texas.
- Battistich, B., & Hom, A. Z. (1997). The relationship between students' sense of their school as a community and their involvement in problem behaviors. *American Journal of Health*, 87, 1997-2001.
- Blum, R. W., & Libbey, H. P. (2004). Executive summary. *Journal of School Health*, 74, 231-232.
- Blum, R. W., McNeely, C., & Rinehart, P. M. (2002). *Improving the odds: The untapped power of schools to improve the health of teens*. Minneapolis: Center for Adolescent Health and Development, University of Minnesota.
- Brown, L. M. , & Gilligan, C. (1993). Meeting at the crossroads: Women's psychology and girls' development. *Feminism and Psychology*, 311-35. (1) .
- Catalano, R. F., Haggerty, K. P., Oesterle, S., Fleming, C. B., & Hawkins, J.D. (2004). The importance of bonding to school for healthy development: Findings from the Social Development Research Group. *Journal of School Health*, 74(7), 252-261.
- Catalano, R., & Hawkins, D. (1996). The social development model: A theory of antisocial behavior. In D. Hawkins (Ed.), *Delinquency and crime: Current theories* (pp. 149-197). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Centers for Disease Control and Prevention. (2008). *Fact sheet: Health risk behaviors and academic achievement*; Atlanta: U.S. Department of Health and Human Services.

- Crosnoe, R., Johnson, M. K., & Elder, M. (2004). Inter generational bonding in school: The behavioral and contextual student- teacher relationship. *Sociology of Education*, 77(1), 60-81.
- Dance, L. J. (2002). *Tough fronts: The impact of street culture on schooling*. New York: Routledge.
- Finn, J. D. (1989). Withdrawing from school. *Review of Educational Research*, 59(2), 117-142.
- Goodenow, C. (1992). Strengthening the links between educational psychology and the study of social contexts. *Educational Psychologist*, 27, 177-196.
- Gottfredson, M. , & Hirschi, T. (1990). *A general theory of crime*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Havkins, J.D., & Weis, J.G. (1985). The social developmental model: An integrated approach to delinquency prevention. *Journal of Primary Prevention*, 6(2), 73-97.
- Hirschi, T. (1969). *Causes of delinquency*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Joyce , H. D., & Early T, J. (2014). The impact of school connectedness and teacher support on depressive. Symptoms in adolescents: A multilevel analysis. *Children and Youth Services Review*(39).101–107
- Lonczak, H. S., Abbott, R. D., Hawkins, J. D., Kosterman, R., & Catalano, R. F. (2002). Effects of the Seattle Social Development Project on sexual behavior, pregnancy, births, and sexually transmitted disease outcomes by age 21 years. *Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine*, 156, 438-447.
- Loukas A. Suzuki, R., & Horton, K. D. (2006). Examining school connectedness as a mediator of school climate effects, *Journal of Research on Adolescence*, 16 (3). 491-502.
- Luthar, S. S., & Zigler, E. (1991). Vulnerability and competence: A review of research on resilience in childhood. *American Journal of Orthopsychiatry*, 61(1), 6-22.
- McMahon, S.D., Parnes A.L., Keys., & Viola , J. (2008). School belonging among low-income urban youth with disabilities: Testing a theoretical model. *Psychology in the Schools*, 45(5), 387-401.
- McNeely, C. A., & Falci, C. (2004). School connectedness and the transition into and out of health risk behaviors among adolescents: A comparison of social belonging teacher support. *Journal of School Health*, 74(7), 284-292.
- Pollack, W. S. (1996). *Boys' voices: Can we listen, can we respond? Toward an Empathic Empirical Agenda*. Paper presented at the International Coalition / Boys' Schools Symposium.

- Rosenfeld, L. B., Richman, J. M., & Bowen, G. L. (1998). Low social support among at risk adolescents. *Social Work in Education, 20*, 245-260.
- Sampasa-Kanyinga, H, & Hamilton, H .A. (2016) Does socioeconomic status moderate the relationships between school connectedness with psychological distress, suicidal ideation and attempts in adolescents? *Preventive Medicine. (87)*11-17.
- Thompson, D. R., Iachan, R., Overpeck, M., Ross, J. G., & Gross, L. A.(2006). School connectedness in the health behavior in school- aged children study: The role of student, school, and school neighbourhood characteristics. *Journal of School Health, 76(7)*, 397- 386.
- Yun, M., Kusum, S.(2008). Parents relationships and involvement: Effects on students school engagement and performance. *Research in Middle Level Education*,31(10), 1-11.

